

IZVJEŠTAJ
sa posjete prof. dr Olivera Injac, ministarke odbrane,
Republici Sjevernoj Makedoniji
30. i 31. maja 2021. godine

Ministarka odbrane prof dr Olivera Injac boravila je 30. i 31. maja 2021. godine u posjeti Republici Sjevernoj Makedoniji, u okviru koje se sastala se sa ministarkom odbrane Republike Sjeverne Makedonije, Radmilom Šekerinskom Jankovskom i prisustvovala Danu visokih zvanica povodom realizacije vježbe „Odlučan udar 21“ (Decisive Strike 21).

Dan visokih zvanica vježbe “Odlučan udar 21” održan je 31. maja 2021. godine na vojnom poligonu Krivolak u Republici Sjevernoj Makedoniji, dok je sama vježba realizovana od 17. maja do 2. juna na istom vojnom poligonu. Vježba na kojoj je učestvovalo oko 1500 pripadnika oružanih snaga SAD-a, Grčke, Bugarske i Sjeverne Makedonije, predstavljala je priliku za razmjenu znanja i vještina, kao i povećanja povjerenja i međusobnog razumijevanja među zemljama učesnicama.

Prije ceremonije povodom Dana visokih zvanica, održan je bilateralni sastanak ministarke prof. dr Olivera Injac i ministarke odbrane Republike Sjeverne Makedonije, Radmile Šekerinske Jankovske.

Na početku sastanka, ministarka Šekerinska-Jankovska je poželjela dobrodošlicu ministarki Injac i izrazila zadovoljstvo zbog realizacije sastanka, ističući da posjeta predstavlja potvrdu prijateljskih odnosa i spremnosti dvije zemlje da bilateralnu odbrambenu saradnju dodatno osnaže. Zahvalila je na saradnji i pomoći koju je Crna Gora pružila Sjevernoj Makedoniji na putu ka članstvo u NATO. Takođe, Šekerinska-Jankovska pohvalila je crnogorske kadete koji se školuju na Vojnoj akademiji „General Mihailo Apostolski“ u Skoplju i tom prilikom uručila pozivno pismo za školovanje dva kadeta iz Crne Gore na Vojnoj akademiji u Skoplju, od septembra 2021. godine, ističući da to predstavlja nastavak veoma uspješne saradnje u domenu školovanja, koja traje već 11 godina.

Ministarka Injac se zahvalila na pozivu da prisustvuje Danu visokih zvanica kao i mogućnosti da se realizuje bilateralni sastanak, imajući u vidu sadržajnu i kvalitetnu saradnju dvije zemlje, iste spoljnopolitičke ciljeve, odnosno usmjerenost ka NATO i EU, kao i težnju ka zajedničkom regionalnom konceptu.

Injac je izrazila zadovoljstvo zbog saradnje u oblasti školovanja crnogorskih kadeta na Vojnoj akademiji u Skoplju, i istakla da imajući u vidu da kadeti pohađaju program zasnovan na standardima i praksama sličnih obrazovnih ustanova drugih NATO zemalja, znanje koje su stekli tokom školovanja primjenjuju nakon raspoređivanja na formacijske dužnosti.

Takođe je naglasila da dvije zemlje imaju istovjetne ciljeve i prioritete u pogledu bezbjednosti i odbrane, što stvara velike mogućnosti za dalje unaprijeđenje savezničkih i prijateljskih odnosa. U narednom periodu se mogu razmotriti brojne ideje za buduću

saradnju dvije države, kao i da je NATO prioritetan strateški okvir za obje zemlje. Injac je istakla da članstvom u Alijansi jačamo cjelokupni koncept bezbjednosti i promoviramo demokratske vrijednosti u regionu. S tim u vezi, osvrnula se na važnost zajedničke obuke u pogledu upravljanja i održavanja lakooklopnih vozila i da je važno razmotriti buduće modalitete saradnje u ovom domenu. Ministarka Šekerinska se saglasila sa navedenim ističući da je proces integracije u NATO i EU ključan, ali da veliki izazov za Ministarstvo odbrane Sjeverne Makedonije predstavlja modernizacija vojnih objekata.

Ministarka Injac je istakla i da dvije Vojske trebaju zajedno da učestvuju u aktivnostima kao što su obuke i vježbe, podsjećajući na vježbe „Zajednički izazov“ u Crnoj Gori i „Odlučan udar“ u Sjevernoj Makedoniji koje su realizovane tokom 2019. godine. Ona je izrazila spremnost za nastavak saradnje u dijelu obuke, usavršavanja i specijalizacije u okviru Regionalnog centra za planinsko ratovanje u Kolašinu, kao i spremnost za nastavak saradnje u pogledu ronilačke obuke i obuke u zimskim uslovima. Ministarka Šekerinska Jankovska je izrazila zadovoljstvo zbog predloženog i istakla da su pripadnici Armije Sjeverne Makedonije koji su prošli obuke u Crnoj Gori veoma zadovoljni organizacijom, znanjem i praksom koju su stekli.

Injac je takođe izrazila spremnost za zajedničko jačanje kapaciteta u sajber domenu, u oblasti hibridnih prijetnji i informacionih tehnologija. Šekerinska Jankovska se saglasila da je potrebno zajedničko djelovanje u borbi protiv širenja lažnih vijesti i dezinformacija i izrazila zainteresovanost za dalju saradnju sa Crnom Gorom u ovoj oblasti. Injac se složila sa navedenim, ističući da je strateško komuniciranje veoma važan segment odbrane i da se suočavamo da velikim brojem lažnih vijesti i dezinformacija.

Ministarka Injac je informisala ministarku Šekerinsku da Ministarstvo odbrane Crne Gore ima važan zadatak u oblasti rješavanja viškova naoružanja, kao i da se u saradnji sa Ministarstvom odbrane Austrije realizuje obuka koja se tiče laboratorijskih analiza stabilnosti baruta. S tim u vezi, ministarka Injac je predložila je da se organizuje zajednička obuka kako bi se pružala međusobna podrška u ovoj oblasti.

Injac je naglasila da smo, u cilju doprinosa kolektivnom sistemu bezbjednosti, usmjereni na reformu Vojske i učešće u mirovnim misijama. U tom kontekstu, naglasila je da Vojska Crne Gore ima potrebu za realizacijom artiljerijskog gađanja na Vojnom poligonu Krivolak, u julu 2021. godine, u cilju podizanja nivoa obučenosti artiljerijskih jedinica Vojske Crne Gore u skladu sa NATO standardima i procedurama.

Ministarka Šekerinska-Jankovska je istakla da je Krivolak regionalni i NATO resurs. Snage VJTF (NATO snaga visoke spremnosti) Armije Sjeverne Makedonije biće locirane upravo na Krivolaku. Istakla je da se ulaže u infrastrukturu poligona i u mogućnosti su da ga ponude na korišćenje svim zemljama regiona i NATO-u, u skladu sa konceptom Smart Defence. Naglasila je da se ekološka kontrola i druge provjere terena Krivolaka rade redovno. Takođe, Šekerinska Jankovska je istakla da je eFP aktivnost (Pojačano prisustvo na Istoku) primjer kako uspješno možemo funkcionisati zajedno kao region. S tim u vezi, naglasila je značaj osjete eFP kontingentu koju planiraju da realizuju zajedno sa ministrom odbrane Slovenije, a koja je planirana za početak jula t/g.

Ministarka Injac je takođe istakla značaj pomenute posjete i izrazila zahvalnost za ponudu za Krivolak naglašavajući da to predstavlja dokaz uspješne saradnje dvije prijateljske države.

Dvije ministarke su razgovarale i o izazovima sa kojima se suočavamo u pogledu unutrašnje organizacije, racionalizacije troškova i pronalaženja modaliteta za ulaganje u modernizaciju u skladu sa sredstvima predviđenim budžetom. Injac je informisala ministarku Republike Sjeverne Makedonije da Crna Gora još uvijek nema usvojen Budžet za 2021. godinu, kao i da je 70% budžeta MO CG planirano za personalna primanja zaposlenih u MO i VCG, a da je standard NATO-a u ovom pogledu 50%, i istakla da je jako malo novca za modernizaciju kao i da infrastruktura predstavlja veliki problem.

U ovom kontekstu, Šekerinska Jankovska je informisala da je Sjeverna Makedonija za modernizaciju izdvojila 25% budžeta, kao i da se radi na preciziranju dugoročnog plana razvoja u skladu sa situacijom u zemlji i okruženju. Istakla je da je fokusu ispunjavanje predviđenih ciljeva sposobnosti (Capability Targets).

Ministarka Injac je informisala da je Savjet za odbranu i bezbjednost je imenovao novog načelnika Generalštaba VCG, b/g Milutina Đurovića, kao i da je proces kohabitacije veoma složen. Ministaraka Šekerinska Jankovska je naglasila da je kohabitacija u Sjevernoj Makedoniji trajala veoma dugo i da su često iznalaženi kompromisi.

U pogledu dalje saradnje, a u okviru zajedničkih napora za racionalizaciju troškova i upravljanje ljudskim resursima, ministarka Šekerinska predložila jedan vid zajedničkog regionalnog pristupa u pogledu učešća na NATO odbrambenom koledžu u Rimu, koji bi se zasnivao na principu jednogodišnje ili dvogodišnje rotacije, upućivanjem kandidata iz Sjeverne Makedonije, Crne Gore i Albanije. Sa navedenim se ministarka Injac saglasila i istakla da bi predloženo moglo biti od koristi za sve tri države.

Na kraju razgovora, sagovornice su se saglasile da saradnja dva ministarstva treba da bude usmjerena na zajedničko jačanje nacionalnih odbrambenih sposobnosti i kapaciteta, a time se može pružiti doprinos i kolektivnim sposobnostima Alijanse za suočavanje sa izazovima koji se pred nas postavljaju. Istaknuta je spremnost obje države da ulažu dalje napore u snaženje kako bilateralne saradnje tako i saradnje na savezničkom nivou.